

Statsrådet Anna-Karin Hatt
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Bästa Anna-Karin!

Tack för ditt svar (2012-08-28) på vårt brev angående införande av elområden, som vi med stort intresse nu gått igenom.

Vi noterar särskilt ditt konstaterande att beslutet om elområdena är fattat av Svenska Kraftnät och att *utformningen* som skett inte beror på EG-rätt eller övriga krav från Europeiska Unionens sida. Det är påfallande många, även ledamöter i Riksdagen, som tycks tro att elområdena är skapade genom anpassning eller krav från EU.

Det är därför glädjande att regeringen nu är tydlig med att detta är ett svenskt beslut som helt ägs av svenska myndigheter och ytterst av Riksdagen. Vad vi vänder oss mot är ju just den utformning av elområdena som Svenska Kraftnät valt.

Att Europeiska kommissionen haft krav på att Sverige skall upphöra med sin diskriminering är alltså inte liktydligt med att de krävt att Sverige diskriminerar *inom* landet eller inför elområden. Därmed faller också argumentet att EU drivit på ärendet tidsmässigt.

Problematiken som också du beskriver är alltså följande

1. Sverige har ålagt sig att leverera till utlandet på samma villkor som inom Sveriges gränser.
2. Eftersom Sverige inte byggt ut kapaciteten söderut innebar detta problem. Vi kunde inte leva upp till löftet. Detta kom till uttryck i högre priser i exempelvis Danmark. Med andra ord diskriminerades den inre marknaden i EU av Sverige.
3. Sverige får inte missgynna andra konsumenter i EU på detta sätt, alltså genom att ta ett pris i Sverige och ett annat i EU. Detta innebar att Sverige fick kompensera för mellanskillnaden mellan det inhemska priset och exportpriset. Tekniskt sker detta genom att staten kompensationsköper annan el åt kunden (Danmark) men bara tar ut det svenska priset trots att kompensations-elen egentligen är dyrare än svensk.
4. Detta innebar en tydlig prislapp på försummelsen att inte bygga ut. Detta pris betalades av staten och bars i så motto solidariskt av alla svenska konsumenter.

5. Effekten av elområdena blir att flytta dessa kostnader. Staten överför i praktiken kostnaden för kompensation från statens budget till sydsvenska konsumenterna och företag, medan man inte alls belastar konsumenterna i norr. Kostnaden för kapacitetsbrist har inte försvunnit genom elområdena, utan fördelats om.

Sverige diskriminerade priser och begränsade exporten till Danmark till följd av att vi inte investerat ikapp ledningskapaciteten. Lösningen som Svenska Kraftnät valde missgynnar i stället konsumenterna *inom* Sverige. Prisdiskrimineringen som tidigare skedde mellan Sverige och Danmark har alltså bytts mot en prisdiskriminering mellan olika delar av Sverige.

Denna effekt uppstod när Sverige skapade ett elområde med samma leveransnackdel som Danmark har. Tekniskt är det nämligen inget regelproblem att missgynna kunder i andra länder, så länge man också missgynnar inhemska kunder.

Gränsen ligger så att all väsentlig kraftproduktion, som kärnkraft, är placerad precis norr om elområde 4. Samtidigt saknas kraftöverföring nog från norr in till elområdet. Denna lösning skapar alltså ett område inom Sverige som periodvis får högre pris och dessutom osäkerhet om framtida priser (elområde 4). Detta pris kan sedan sändas vidare internationellt, så att övriga Sverige därför kan få ett lägre pris utan att vi i juridisk mening diskriminerar priset på andra internationella marknader.

De självklara alternativen är

- att verkligen leva upp till åtagandet på den inre marknaden om att leverera kapacitet till samma pris inom Sverige som utanför och
- att leva upp till målet om lika regler i hela Sverige.

Detta kan ske genom att helt enkelt förhandla om att fortsätta med den tidigare modellen i någon form, intill skyndsamt utbyggnad verkställts. En fördel med detta system var ju just att det synliggjorde kostnaden. Nackdelen ur ett snävt fiskalt perspektiv är såklart att detta belastar statens kassa på kort sikt.

Ett alternativ hade varit att införa ett enda elområde eller kanske två så att det i praktiken blev samma pris inom Sverige som utanför Sverige. Den fiskala fördelen är uppenbar eftersom det då blir konsumenterna som direkt bär kostnaden. Detta hade dessutom på riktigt tydliggjort kostnaden *nationellt* för att inte åtgärda utbyggnad av kapaciteten. Innebörden av detta är ett något högre pris i hela landet, men lägre kostnader för kompensation till utlandet. I stället valde man alltså en modell som skulle ge norra Sverige ett subventionerat pris och låta Sydsvenska konsumenterna bära hela det högre priset som uppstår när kostnaden för kompensation föll bort.

Det är svårt att förstå argumentet att lösningen med elområde fyra behövs för att ge kunskap om kapacitetsbrister och incitament för utbyggnad. Tidigare fanns en tydlig prislapp på avsaknaden av kapacitet, nämligen priset för mothandel. Menar Svenska Kraftnät och regeringen på allvar att man idag saknar kännedom om kapacitetsbristerna i elnätet och att detta är ett problem för exempelvis utbyggnaden av Sydvästlänken?

Att elområdena skulle underlätta lokal acceptans av utbyggnad låter som en efterhandskonstruktion. Övervägandet om ökad ersättning till markägare som du nämner är i så fall en mer framkomlig väg avseende acceptans för utbyggnad.

- Vi konstaterar att det fortfarande saknas bevekelsegrunder för Svenska Kraftnäts beslut att införa elprisområden. Effekten har blivit att missgynna vissa konsumenter för att gynna andra på den inhemska marknaden.
- Beslutet ägs helt av Sverige.
- Regeringen bör instruera Svenska Kraftnät att designa ett system som inte prisdiskriminerar Sydsvenska konsumenter. Enklarest sker detta genom att område tre och fyra läggs samman till ett område.
- Utbyggnaden av sydvästlänken måste påskyndas och under tiden upprätthålls mothandel så att kostnaden för kapacitetsbrist bärs av samtliga konsumenter och blir genuint transparent.

Du har flera gånger uttryckt att du föredrar utbyggnad av sydvästlänken framför införande av elområden. Som ansvarig minister har du goda möjligheter att vidta åtgärder genom att agera för att avskaffa den inhemska prisdiskrimineringen som nu sker genom indelningen av elområden och att ytterligare se över möjligheterna att påskynda kända och nödvändiga investeringar.

Med vänliga hälsningar

Malmö den 19 september 2012

SYDSVENSKA INDUSTRI- OCH HANDELSKAMMAREN

Per Tryding

2012-08-28

Näringsdepartementet

Statsrådet Anna-Karin Hatt

Sydsvenska Industri- och
handelskammaren
Att: Per Tryding
Skeppsbron 2
211 20 MALMÖ

Svar angående införandet av elområden

Hej,

Tack för ert brev angående införandet av elområden!

Som ni vet införde Svenska Kraftnät elområden för att möta EU-kommissionens kritik mot Sverige och leva upp till de gemensamma europeiska ambitionerna för den inre marknaden och fri rörlighet av el. Den tidigare svenska metoden med att flytta interna flaskhalsar till landgränsen, och därmed begränsa elexporten till Danmark, bedömdes gynna svenska konsumenter, i strid med EU:s regelverk. Svenska kraftnät hade om elområdena inte införts blivit bötes- och skadeståndsskyldigt. Jag har många gånger framfört att jag helst sett att införandet av elområden skett först efter färdigställandet av den planerade stamledningen, Sydvästlänken. EU-kommissionen godtog tyvärr inte ett senare införandedatum än den 1 november 2011.

Jag delar helt er uppfattning om att fokus nu bör ligga på att åtgärda huvudproblemen, dvs. förstärka överföringskapaciteten till södra Sverige men också ge stabila förutsättningar för investeringar i ny elproduktion i där det finns ett produktionsunderskott. Detta är angelägna och prioriterade frågor för regeringen. Genom elcertifikatsystemet möjliggörs en utbyggnad av det tredje förnybara benet i den svenska produktionsmixen med cirka 25 TWh till 2020 jämfört med nivån år 2002. Elcertifikatsystemet ger stabila förutsättningar för både nya och befintliga aktörer att investera i förnybar elproduktion.

När det gäller utbyggnad av överförd kapacitet beslutade regeringen den 20 juni 2012 att tillåta byggandet av norra delen av den så kallade Sydvästlänken. Sedan tidigare har regeringen beslutat om byggandet av den södra delen av Sydvästlänken som är den största och viktigaste nätinvesteringen i Sverige och beräknas kosta cirka 10 miljarder. Genom Sydvästlänken, som beräknas tas i drift i början av år 2015, ökar

överföringskapaciteten från norra till södra Sverige med 25 %. Prisskillnader som tidvis har uppstått mellan elområdena 3 och 4 bedöms därmed komma att jämnas ut.

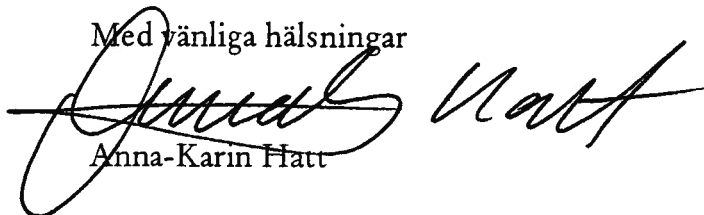
Införandet av elområden och konsekvenserna därav är en ytterst angelägen fråga för mig. Regeringen gav därför redan innan införandet av elområden Energimarknadsinspektionen i uppdrag att övervaka införandet av elområden och av konsekvenserna för kunderna. Det uppdrag som Energimarknadsinspektionen fick redovisades i maj 2012 och är just nu ute på remiss.

Erfarenheterna från vintern visar att en stor del av de prisskillnader som fanns under början av november 2011 förklarades av produktionsstörningar i kärnkraftverket i Ringhals. När reaktorerna senare i november togs i drift minskade prisskillnaden och under i princip hela december och januari hade Sverige ett och samma elpris, som dessutom låg på en betydligt lägre nivå än tidigare år. Under försommaren 2012 har prisskillnader tidvis uppstått på grund av Svenska kraftnäts underhåll av stamnätet.

Att utbyggnaden av ledningar ibland drar ut på tiden är något som jag är bekymrad över. Regeringskansliet arbetar nu med Energinätsutredningens förslag (SOU 2009:48) om att förenkla förfarandet för vissa ledningar på regionnätetsnivå. Genom införandet av elområden blir prissignalerna tydligare och sambandet synliggörs på lokal nivå mellan nätutbyggnad och minskade prisskillnader, vilket kan bidra till en ökad acceptans för nya ledningar. En ökad acceptans är även ett arbete som kommunen genom sitt arbete kan bidra till. Regeringen har vidare tillsatt en utredning om ökad ersättning till markägare, Vinstfördelningsutredningen, som väntas komma med sitt förslag i oktober 2012.

Regeringen och jag som ansvarig minister följer denna viktiga fråga noga. Arbetet med att förbättra elmarknadens funktionssätt är en kontinuerlig del i mitt och regeringens arbete.

Med vänliga hälsningar

Anna-Karin Flatt